

[Bændix.]

med til at udvide, og vi glæder os til at gå ind i et udbytterigt udvalgsarbejde.

Poul Dam: Det hænder ofte, at jeg tager ordet her med meget stor betænkelighed, hvilket måske ikke alle tror. Navnlig har de mange seriøse, alvorlige og forstandige bemærkninger, som de foregående ordførere her i dag har fremsat, gjort mig en lille smule forskrækket. Jeg har nemlig den mærkelige opfattelse, at fritid og fritidsundervisning gerne skulle være noget muntert, og at en sådan munterhed måske også kunne få lov til at komme med i behandlingen af lovforslaget om det. Jeg indrømmer, at det har måske ikke så meget at gøre med dette områdes tradition. Hvis man på højskolevis kastede et blik bagud i tiden og undersøgte, hvad der egentlig er inspirationen til det, havner man vistnok i rationalismen, en periode, hvor det drejede sig om, at folk skulle blive forstandige og fornuftige og lære og lære og lære — det lå egentlig allerede i rationalismen — hele livet langt.

Det er jo nok en ny idé som alle gode ideer, der stadig er nye, ligegyldigt hvor ofte de er blevet fremsat før. Men denne rationalistiske idé om, at det gælder om at lære og undervise og blive forstandig og fornuftig, er måske en ganske lille smule forældet. Spørgsmålet er, om forstandigheden og fornuften ikke har en alt for stor plads i det moderne samfund. Det, der er mulighed for, og det, jeg ser de store chancer for i en lov som denne her, er, at man fra samfundets side anerkender, at der findes en lang række andre ting i den menneskelige tilværelse, som det også er godt og fornuftigt at man beskæftiger sig med.

Man mærker imidlertid tonen nogle steder, f. eks. når der tales om, at det er udmærket, at de hobbyprægede fag er blevet udskudt til en sådan særlig behandling, at folk skal have lov at betale noget mere for det, og når det klart tilkendegives, at det er sådan lidt mindre væsentligt; det er noget, man nu desværre har fået med, og det er måske også et vist socialt behov for det, men egentlig er det noget sekundært. Det centrale er, at folk skal blive klogere og lære noget.

Bevares, det er da udmærket, at folk kan blive klogere og lære noget. Der er mange, der trænger til det. Men er det alligevel ikke sådan, at der i den moderne verden er et væsentligt behov for en oplevelse, at der er et væsentligt behov for et fællesskab, og at disse behov for oplevelse og fællesskab i høj grad hidtil er blevet tilfredsstillet i aftenskolen og i forskellig ungdoms- og voksenundervisning, og at de er mindst lige så væsentlige som behovet for fortsat undervisning? Jeg tror, det er vigtigt, at man anerkender dette. Jeg tror, det er vigtigt, at man forstår — forskellige sociologiske undersøgelser har jo også vist det — at noget sådant også skal til i vor tid.

Man plejer, når man bliver meget højtidelig, at tale om de musiske fag. Dermed har man fået det smukt æstetiseret og lagt over i kulturministerens område, og så kan man tillade sig det. Men er sagen simpelt hen ikke, at mennesker har lov til at beskæftige sig med noget, der morer dem? Det er en udvidelse af livet; det er noget, der gør tilværelsen rigere for dem, som gør dem bedre egnede til at leve sammen med andre mennesker, lige så vel som at lære engelsk og stenografi og knipling og forskellige andre ting, som tilhører de grupper, hvor der kan være en egentlig undervisning, som det så højtideligt hedder i lovforslaget, hvilket vil sige, at den geniale pædagog på forhånd skal være klar over, hvad han vil gøre hvert minut i hver time hele vinteren lang.

Efter disse ganske ualvorlige betragtninger skal jeg blot sige, at dette forslag jo er grundigt gennemarbejdet. Der kunne nævnes en masse enkeltheder, men til alt held er lovforslaget så stort, at ingen forventer, at alle de bemærkninger, man vil komme med i udvalget, skal fremkomme ved første behandling. Ellers har den tendens jo vundet frem, at man ikke rigtig tør sige noget i udvalget, man ikke allerede har sagt ved første behandling, og det bliver første behandling ikke grinagtigere af. Dette arbejde har givet et lovforslag, der er fuldt af problemer. Det har en mængde umiddelbare fortrin. Jeg holder særlig meget af afsnittet om ungdomsskolen, som virkelig er en skoleform, der er nået betydelige resul-